

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15015767	Politécnico de Santiago	Santiago de Compostela	2024/2025

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE01	Instalacións eléctricas e automáticas	Ciclos formativos de grao medio	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0242	Empresa e iniciativa emprendedora	2024/2025	5	53	53

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	BEATRIZ LORENZO PAREDES (Subst.)
Outro profesorado	BEATRIZ LORENZO PAREDES

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O Decreto 28 /2010, do 25 de febreiro, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións eléctricas e automáticas, adapta a nova titulación ao campo profesional e de traballo da realidade socioeconómica galega e ás necesidades de cualificación do sector produtivo canto a especialización e polivalencia, e posibilita unha inserción laboral inmediata e unha proxección profesional futura

O módulo de EIE é común a todos os ciclos formativos tanto de grao medio como superior.

No referente as competencias profesionais, persoais e sociais, con pequenas diferenzas de redacción o módulo relacionase cas seguintes:

- Cumprir cos obxectivos da produción, colaborando co equipo de traballo e actuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- Exercer os seus dereitos e cumprir as obrigas derivadas das relacións laborais, de acordo co establecido na lexislación.
- Xestionar a súa carreira profesional, analizando as oportunidades de emprego, de autoemprego e de aprendizaxe.
- Participar na vida económica, social e cultural cunha actitude crítica e responsable.

Non está de máis indicar aquí que a actual situación económica non permite, nin moito menos, garantir que a experiencia laboral dos nosos alumnos se ciña exclusivamente ao sector dos seus estudos ao longo de toda a súa vida laboral (sendo, como sabemos, a experiencia previa de traballo por conta allea un elemento moi influente na decisión de iniciar a actividade emprendedora).

Na actualidade existen moitas máis experiencias vitales das que poden xurdir unha iniciativa emprendedora, diferentes as estrictamente relacionadas ca vida académica.

En definitiva, este módulo debe fomentar que o alumnado mire diferentes aspectos das empresas de instalacións eléctricas e automáticas, pero non podemos pecharlle o camiño a experiencias emprendedoras nos máis variados sectores.

Todo o anterior permite explicar por qué, na elaboración do plan de empresa, permitimos ideas de negocio cas que o alumnado se sinta identificado, aínda que non pertencen ao sector de instalacións eléctricas e automáticas. Este punto o especificamos no apartado 10 desta programación.

Esta programación vai dirixida a alumnado matricuado na modalidade a distancia, alumnado altamente motivado que maioritariamente xa está a traballar pero necesita obter una cualificación ou preparase para a realización doutra profesión e ten que compaxinar o traballo cos estudos.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	A iniciativa emprendedora.	Preténdese que o alumno ao final da unidade identifique e recoñeza as capacidades asociadas á iniciativa emprendedora analizando os requirimentos derivados dos postos de traballo e das actividades empresariais. Aprenderá as características que adoman aos emprende-dores de hoxe en día e os diferentes cambios que sufriron as empresas de hoxe en día. Verá a importancia que ten a innovación co progreso da sociedade e o aumento do benestar dos individuos.	5	10
2	A empresa e o seu ámbito	Preténdese que o alumno comprenda o marco legal, económico e organizativo que regula e condiciona a súa actividade profesional por conta propia, constituíndo unha empresa.	5	10
3	Mercado e plan de marketing	Preténdese que o alumno identifique e analice o proceso e as formas máis usuais no sector de promoción de vendas de produtos ou servizos. O alumno debe ser capaz de identificar e describir os medios máis habituais de promoción de vendas en función do tipo de produto e/ou servizo ademais de explicar os principios básicos do merchandising.	5	10
4	Tipos de empresas	Preténdese que o alumno identifique as principais formas xurídicas que poden adoptar as empresas ao obxecto de que poida elixir a modalidade xurídica que resulte máis adecuada á actividade que pretenda desenvolver	5	10
5	Trámites para a creación de empresas	Preténdese que o alumnado comprenda os principais trámites que orixina a creación dunha empresa en función da súa forma xurídica	5	10
6	A creación dunha empresa	Preténdese que o alumnado describa como levar á práctica a idea de negocio , é dicir, os aspectos técnicos e organizativos necesarios para producir un ben ou servizo así como as fontes de financiamento necesarias para por a idea en marcha	7	20
7	A contabilidade e a análise contable	Preténdese que o alumnado identifique os distintos elementos que integran o patrimonio dunha empresa, a súa representación contable e a súa interpretación a través de distintos coeficientes financeiros. Así mesmo, haberá de identificar a diversidade de gastos e ingresos nos que incorre a empresa no exercicio da súa actividade e que quedan reflectidos na conta de resultados, completando a análise financeira e económico que realice a través do estudo do limiar de rendibilidade.	13	20
8	A xestión da empresa	Preténdese que o alumnado comprenda os documentos básicos utilizados na actividade comercial da empresa así como que identifique os principais tributos que afectan a actividade empresarial	8	10

4. Por cada unidade didáctica
4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A iniciativa emprendedora.	5

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identificouse o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analizouse o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións eléctricas e automáticas.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións eléctricas e automáticas, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analizouse a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.9.1 Definíronse os obxectivos empresariais
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Coñécense os principais tipos de mercado, as súas características e os criterios para a súa segmentación. Así mesmo coñécense diversas estratexias de marketing operativo en canto a produto, prezo, promoción e distribución.

4.1.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións eléctricas e automáticas (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
A cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.

Contidos
<p>A actuación das persoas emprendedoras no sector das instalacións eléctricas e automáticas.</p> <p>O risco como factor inherente á actividade emprendedora.</p> <p>Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.</p> <p>Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.</p> <p>Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das instalacións eléctricas e automáticas.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	A empresa e o seu ámbito	5

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícaronse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa de instalacións eléctricas e automáticas en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.

Criterios de avaliación
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas instalacións eléctricas e automáticas e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identificáronse, en empresas de instalacións eléctricas e automáticas, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.9.2 Incorporáanse ao obxectivos empresariais valores éticos e sociais
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.2 Elaborouse a parte correspondente do plan de empresa

4.2.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de instalacións eléctricas e automáticas: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de instalacións eléctricas e automáticas: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.
Localización da empresa.
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Mercado e plan de marketing	5

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Elaborouse un plano de empresa que inclúa o plano de marketing.
CA2.13 Descríbóronse os principais elementos do plano de marketing.

4.3.e) Contidos

Contidos
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
Descrición dos elementos e estratexias do plano de márketing.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Tipos de empresas	5

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analizouse o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das instalacións eléctricas e automáticas.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Inclúese no plano de empresa información relativa á escollo da forma xurídica

4.4.e) Contidos

Contidos
<p>A persoa empresaria. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.</p> <p>Formas xurídicas das empresas.</p> <p>Responsabilidade legal do empresario.</p> <p>A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.</p> <p>Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.</p> <p style="color: red;">Plan de empresa:elección a forma xurídica</p>

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Trámites para a creación de empresas	5

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.6 Identifícaronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.3 Inclúese no plano de empresa información relativa aos trámites administrativos.

4.5.e) Contidos

Contidos
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Plan de empresa: trámites administrativos

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	A creación dunha empresa	7

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.11 Descríbense as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de instalacións eléctricas e automáticas, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.4 Elaborouse un plano de empresa que inclúa a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de instalacións eléctricas e automáticas tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Incluíuse no plano de empresa información relativa as axudas e as subvencións.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.
CA4.5.1 Elaborouse o plano financeiro

4.6.e) Contidos

Contidos
Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
Descrición dos elementos e estratexias do plano de produción.

Contidos
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de instalacións eléctricas e automáticas.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Plan de empresa: xestión de axudas e subvencións
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das instalacións eléctricas e automáticas.

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	A contabilidade e a análise contable	13

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.
CA4.5.2 Analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.7.e) Contidos

Contidos
Concepto e noicións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	A xestión da empresa	8

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas coas instalacións eléctricas e automáticas, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario f
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d

4.8.e) Contidos

Contidos
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de instalacións eléctricas e automáticas: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os criterios de cualificación utilizados para determinar a cualificación individual do módulo terían en conta os seguintes aspectos:

1º Tarefas en liña correspondentes ás unidades didácticas, entregadas en forma e prazo.

O alumnado deberá realizar as tarefas en liña que o profesorado proporá con carácter avaliable.

Estas tarefas deberán entregarse seguindo as instrucións, respectando as normas e os prazos establecidos. Fóra de prazo non se admitirá a entrega das tarefas.

A nota das tarefas suporá un 30% da nota. O feito de non enviar as tarefas conlevará automaticamente un cero neste apartado da nota.

2º Exames de carácter presencial e obrigatorio. Poden consistir nun cuestionario con afirmacións para identificar se son verdadeiras ou falsas ou/e preguntas test con escollo da alternativa correcta ou preguntas con respostas breves e, de ser o caso, casos prácticos similares aos traballados en cada unidade didáctica. Poderán incorporar contidos desenvolvidos nas sesións presenciais.

Estes exames teñen carácter obrigatorio e realizaranse no centro docente nas datas indicadas.

A nota dos exames suporá un 70% da nota da avaliación. A ausencia a estas probas conlevará automaticamente un cero neste apartado.

A avaliación estará superada cando o alumnado obteña un mínimo de 5 puntos aplicándose os tres elementos de avaliación mencionados nos parágrafos anteriores, en cada unha das avaliacións do curso.

Deste xeito, a cualificación de cada avaliación virá dada por:

- 1ª avaliación: 70% da nota do primeiro exame + 30% da nota das tarefas da 1ª avaliación

- 2ª avaliación: 70% da nota do segundo exame + 30% da nota das tarefas da 2ª avaliación

- 3ª avaliación: 70% da nota do terceiro exame + 30% da nota das tarefas da 3ª avaliación

A cualificación será numérica, entre 1 e 10, con 2 decimais. Consideraranse positivas as puntuacións iguais ou superiores a cinco. As puntuacións que aparezan nos boletíns de notas, serán sen decimais.

Nota final do módulo

A cualificación final do módulo virá dada pola media aritmética de cada unha das avaliacións, sempre que todas elas estean aprobadas. En caso contrario a cualificación do módulo será como máximo 4. De ter o módulo suspenso, avaliaranse independentemente as dúas unidades formativas que establece o currículo seguindo os criterios expostos anteriormente.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

- O alumnado que seguiu o módulo de forma regular e non alcance a cualificación de 5, calculada tal e como se explica no apartado anterior, deberá recuperar as probas obxectivas non superadas e realizar os

traballo/s pendentes de ser o caso. A recuperación das probas obxectivas consistirá na realización dun exame dos contidos pendentes e terá como referencia os contidos mínimos establecidos nesta programación.

A cualificación final do módulo será calculada tendo en conta o resto de instrumentos de avaliación utilizados durante o curso e será:

70% da media dos tres exames (tendo en conta a nota das recuperacións no seu caso) + 30% da media das tarefas.

A cualificación debe ser expresada sen decimais, co cal será utilizado un proceso de redondeo por exceso ao enteiro máis próximo, sempre que os decimais sexan 0,5 ou superiores, ou por defecto en caso contrario. O redondeo por exceso só opera cando a cualificación inicial obtida sexa igual ou superior a 5.

Haberá que obter unha nota igual ou superior a 5 para superar o módulo.

A cualificación debe ser expresada sen decimais, co cal será utilizado un proceso de redondeo por exceso ao enteiro máis próximo, sempre que os decimais sexan 0,5 ou superiores, ou por defecto en caso contrario. O redondeo por exceso só opera cando a cualificación inicial obtida sexa igual ou superior a 5.

Con anterioridade á realización da proba extraordinaria realizaranse actividades de reforzo dos contidos de cada bloque que a modo de orientación son expostos a continuación:

Para atinxir o RA1: Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.

Repaso de contidos referentes a:

- Innovación e desenvolvemento económico.
- Cultura emprendedora en Galicia e España no cadro da UE.
- Factores clave das persoas emprendedoras.
- Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e valoración destas.
- Plano de empresa: importancia e utilidade, estrutura e aplicación

Para atinxir o RA2: Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o ámbito, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.

Repaso de contidos referentes a:

- A empresa como concepto, funcións e clasificacións
- Análise do contorno dunha PEME do sector produtivo.
- Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentábel.
- Cultura empresarial, comunicación e imaxe corporativa.
- Descrición dos elementos e estratexias do plano de produción e do plano de marketing.
- Plano de empresa: organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, plano de marketing.

Para atinxir o RA3: Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.

Repaso de contidos referentes a:

- Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e mediana empresa no sector produtivo.
- Formas xurídicas da empresa: criterios de escolla da forma xurídica.
- Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
- Plano de empresa: escolla da forma xurídica, trámites administrativos, a xestión de axudas e subvencións.

Para atinxir o RA4: Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena e mediana empresa, identifica as principais obrigacións contábeis e fiscais e formaliza a documentación.

Repaso de contidos referentes a:

- Concepto e nocións básicas de contabilidade.
- Análise da información contábel.
- Estudo de viabilidade económica e financeira.
- Obrigacións fiscais dunha PEME.
- Ciclo de xestión administrativa nunha empresa: documentos administrativos e documentos de pagamento e cobranza.
- Plano de empresa: viabilidade económica e financeira.

-O alumnado que non se presente a ningunha das probas escritas, nin presente tarefas nin participe nos foros, terá que presentarse a un exame final específico en xuño que abarcará todo o módulo.

En todo caso, a cualificación obtida nesta proba final representa o 100 por cento da nota final.

O contido desta proba incluírá tanto preguntas teóricas (formato test e/ ou preguntas curtas), como supostos prácticos.

Utilizaranse polo menos un dos CA de cada un dos RA que existen.

A proba será valorizada sobre 10 puntos, sendo necesario alcanzar unha puntuación igual ou superior a 5 para superar o módulo.

A cualificación debe ser expresada sen decimais, co cal será utilizado un proceso de redondeo por exceso ao enteiro máis próximo, sempre que os decimais sexan 0,5 ou superiores, ou por defecto en caso contrario. O redondeo por exceso só opera cando a cualificación inicial obtida sexa igual ou superior a 5.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Non procede en ensinanza a distancia

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O seguimento da programación será realizado utilizando a aplicación "Seguimento das programacións" que se encontra na ligazón <https://www.edu.xunta.es/programacions/>.

Alén disto, en todas as reunións mensuais do departamento, un punto obrigatorio da orde do día é a confirmación de que estes seguimentos da aplicación están sendo realizados, así como o comentario de calquera incidencia no seguimento da programación.

Para o caso do seguimento da avaliación da práctica docente, utilizarase o modelo de enquisa de satisfacción do labor docente (MD82CLI03) que o alumnado debe realizar a proposta do/a titor/a de cada grupo trimestralmente. No caso de que esta enquisa non atinxira a puntuación mínima, o/a profesor/a envolvido/a reunirse co alumnado para tratar con máis profundidade aqueles items en que o alumnado manifestara algunha desconformidade.

8. Medidas de atención á diversidade**8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial**

Seguindo o establecido no artigo 28 da Orde de 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Esta información poderá proceder de diferentes fontes

Para alén da información fornecida polas titoras e titores correspondentes e pola propia área de Formación, os integrantes do departamento realizarán durante a primeira semana do curso unha proba de avaliación previa entre o alumnado do seu módulo. Para este fin será utilizado o modelo que aparece na epígrafe 10 da presente programación.

Despois da avaliación inicial decidiranse as medidas concretas de actuación de acordo ao Decreto

229/2011, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes. Tamén no artigo 33º epígrafe 1 do Decreto 114/2010, de 1 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo de Galicia que "Os centros educativos desenvolverán o currículo das ensinanzas de formación profesional de acordo coas características e as expectativas do alumnado, con especial atención ás necesidades daquelas persoas que presenten unha discapacidade, e as posibilidades formativas do medio, especialmente no módulo profesional de formación en centros de traballo, e

reflectirano na programación xeral anual tendo en conta as necesidades de desenvolvemento económico, social e de recursos humanos do seu ámbito socio productivo. Isto mesmo aparece no artigo 8º epígrafe 4 do Real Decreto 1147/2011, de 29 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo.

É precisamente a incorporación ao réxime de adultos, onde o ciclo pode ser cursado de maneira modular, unha das posibilidades recomendables para o alumnado con dificultades para abordar todo o currículo do ciclo.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Ao non esclarecer a lexislación específica sobre formación profesional de grao medio e superior, medidas de reforzo educativo, existindo só normas para outros niveis educativos correspondentes a idades teóricas de ensino anteriores, como son o Decreto 107/2014, de 4 de setembro, polo que se regulan aspectos específicos da formación profesional básica das ensinanzas de formación profesional do sistema educativo en Galicia e se establecen vinte e un currículos de títulos profesionais básicos e o Decreto 86/2015, de 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, que tratan de algunha forma sobre estas medidas, faise necesario recorrer á literatura sobre o tópico e a diferentes publicacións da propia Consellaría e de entidades sen ánimo de lucro cuxo fin é promover melloras concretas en todos os ámbitos da vida das persoas que presentarían necesidades educativas especiais ou necesidades específicas de apoio educativo.

Por este motivo o primeiro sería definir que se entende por diversidade no ámbito educativo. Así, segundo Silva (2007, 3) sería "... todas aquelas características excepcionais do alumnado, provocadas por diversos factores que requiren unha atención especializada para que todo o alumnado alcance un mesmo nivel de aprendizaxe". Isto provoca que "A atención á diversidade require unha abordaxe inclusiva, a cal, procura promover no profesorado unha formación teórico-práctica, configurando actitudes favorábeis para a diversidade e inclusión; e co coñecemento do desenvolvemento das persoas con necesidades educativas asociadas á discapacidade" (García, Massani e Bermúdez, 2016).

Entre as actuacións ou vías que se presentan para o tratamento da diversidade na formación profesional (Álvarez, 2018, 179) van ser desenvolvidas as seguintes:

- Serán utilizadas metodoloxías didácticas diferentes, que se adapten aos diferentes graos de capacidades previas, aos diversos niveis de autonomía e responsabilidade do alumnado e ás dificultades ou súper logros detectados en procesos de aprendizaxe anteriores.
- Serán adaptadas as actividades ás motivacións e necesidades do alumnado, presentando aquelas a un nivel situado entre o que xa saben facer autonomamente e o que son capaces de facer coa axuda e guía do profesorado ou dos/as seus/súas compañeiros/as. Será establecido de menor a maior a dificultade das tarefas, de tal maneira que todo o alumnado poida encontrar espazos de resposta adecuados ás súas capacidades.
- As actividades e as prácticas colectivas propostas serán desenvolvidas en grupos heteroxéneos, prestando atención á repartición de tarefas e a unha asignación de funcións flexíbel.
- Serán respectados os ritmos de aprendizaxe do alumnado, en función dos seus intereses, motivacións e capacidades.
- Nas actividades de recuperación programadas, para o alumnado con máis dificultades de aprendizaxe serán definidas de maneira clara os conceptos que lle custa traballo comprender.

Serán presentadas estas actividades tendo presente os niveis mínimos que deberá atinxir o alumnado.

- Serán presentadas actividades de ampliación para que o alumnado poida mellorar o proceso de aprendizaxe.
- Será mellorado o hábito de estudo e a responsabilidade.
- Serán fomentadas as relacións sociais e a integración do alumnado do grupo.

Desta maneira, disporanse de actividades sobre un mesmo contido de repaso, de reforzo e de ampliación variando o grao de dificultade. Igualmente, atenderase á diversidade na formulación das actividades, por iso presentaranse actividades básicas de reforzo e actividades de ampliación e afondamento, prestando unha axuda máis personalizada para fomentar a adquisición das habilidades necesarias para beneficiarse do traballo e da relación cos seus iguais. En calquera caso, prestarase especial atención perante En relación ó desenvolvemento persoal e social evítanse as comparacións descualificadoras do alumnado tanto sexan polas súas dificultades, como polas súas diferenzas. necesidades de apoio e/ou reforzo, alumnado con TDAH, síndrome de Asperger, altas capacidades, incorporación serodia e/ou desvantaxes sociais e doenzas que impiden unha regular escolarización.

En relación ó desenvolvemento persoal e social evítanse as comparacións descualificadoras do alumnado tanto sexan polas súas dificultades, como polas súas diferenzas.

A respecto da interacción entre iguais, fomentaranse as relacións de aceptación, axuda mutua, cooperación e respecto polas diferenzas, tan importantes para que o alumnado que teña dificultades na aprendizaxe non se sinta rexeitado e desmotivado. Un adecuado contexto de actividades cooperativas nas que se creen relacións de interdependencia entre o alumnado será outra das medidas a aplicar.

Fóra destas medidas xerais cada necesidade educativa especial ou cada necesidade específica de apoio educativo precisaría de medidas concretas, sendo conscientes que moitas das que aparecen a continuación, dificilmente van aparecer no ciclo formativo e polo tanto no módulo ao que se refire a presente programación. O propio Consejo Escolar del Estado (2017, 7), a través dun ditame elaborado pola súa Comisión Permanente recoñece que: "En moitos casos, os estudantes con discapacidade, en particular aqueles que teñen adaptacións curriculares significativas, teñen como única opción para poder continuar a súa formación e, en consecuencia, preparación para o emprego, a Formación Profesional Básica".

De seguido van ser enumeradas diferentes necesidades educativas especiais ou necesidades específicas de apoio educativo, sinalando algunhas medidas de atención dese alumnado. De calquera maneira, na bibliografía que aparece ao final deste texto poden ser encontradas outras propostas que melloren e amplíen as anteriores.

* Alumnado con discapacidade intelectual: O profesorado debería estar atento a que este alumnado desenvolva as seguintes necesidades básicas (Consellaría de Educación, 2005, 14- 15):

- Asumir o seu propio corpo, xa que, en moitas ocasións, as persoas con discapacidade intelectual o ven como algo imperfecto e estenden esta visión a outros aspectos da súa personalidade.
- Traballar a autonomía persoal, xa que neste colectivo son moi acusados aspectos tales como a sobre protección.
- Fornecerlles un extra de motivación, xa que o esforzo que lles supoñen moitas tarefas fai que se incorporen ás actividades con maior dificultade.
- Axudarlles a construír unha autoestima axustada, xa que é un elemento fundamental para o equilibrio de calquera persoa.
- Ampliando as oportunidades que o medio lles forneza, xa que, se estas son axeitadas, o seu pronóstico mellorará, excepto que se trate de atrasos mentais progresivos.

* Alumnado con discapacidade motora. Entre os obxectivos prioritarios que se deben ter en conta no traballo educativo con este alumnado, hai que salientar (Consellaría de Educación, 2006, 24):

- Potenciar a súa autonomía persoal: desenvolvemento de destrezas motrices, hábitos hixiénicos e de auto coidado, ou de habilidades sociais, establecendo niveis de exigencia progresivos, congruentes e constantes.

- Favorecer a participación activa do alumno ou alumna na comunidade educativa. - Fornecerlle medios de expresión eficientes e claros que permitan unha fácil comunicación cos demais.
 - Fomentar a capacidade de socialización, facilitando a interacción en todos os ambientes, ademais do escolar, sobre todo en actividades sociais de ocio e de lecer.
 - * Alumnado con discapacidade sensorial. As medidas ordinarias de atención á diversidade teñen como finalidade dar resposta ás diferenzas en competencia curricular, motivación, intereses, relación social, estratexias, ritmos de aprendizaxe, estando destinadas a facilitar a consecución dos obxectivos e competencias establecidas na ensinanza, salientando as seguintes (Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional, 2019, 40):
 - Adecuación da estrutura organizativa do centro (horarios, agrupamentos, espazos) e da organización e xestión da sala de aulas ás características do alumnado.
 - Adecuación das programacións didácticas á contorna e ao alumnado.
 - Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión.
 - Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
 - Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.
 - Desdobramentos de grupos.
 - * Alumnado con trastornos xeneralizados do desenvolvemento, (TEA) síndrome Asperger. Habería que ter en conta os seguintes aspectos metodolóxicos xerais (Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, 2007, 29-30):
 - Introducir claves visuais que axuden a estruturar o tempo e o espazo.
 - Trátase de axudar o alumnado a organizar a información que recibe para poder pór algunha orde no seu mundo caótico. Canto máis comprensíbel lle sexa o contorno, menor probabilidade haberá de que aparezan condutas problemáticas.
 - Estructurar as tarefas en sucesivos pasos, fornecendo as axudas previas, moldeamento físico, encadeamento cara atrás ou verbalización na procura da aprendizaxe sen erro.
 - Ter en conta os intereses e preferencias da persoa, propóndolle actividades atractivas, que poden servir de reforzo para outras que consideremos relevantes.
 - Fornecerlle unha atención individualizada cálida por parte do profesorado, que compartirá unhas estratexias claras e comúns.
 - Darlle tempo abondo para que poida emitir a resposta.
 - Axudar a que perciba as consecuencias dos seus actos, fornecéndolle criterios de éxito sempre e cando sexa posíbel; así favoreceremos a súa autonomía.
- Con salienta Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2011b, 5) ¿¿ o obxectivo xeral é a consecución das competencias básicas e de maneira particular o logro de:
- Unha mellora na socialización.
 - Maior competencia comunicativa.
 - Aumento da flexibilidade mental¿.
- * Alumnado con trastornos graves de conduta. Habería que seguir as recomendacións e procedementos da Estratexia galega de convivencia escolar (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2015a) e do portal Convivencia (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2015b).
 - * Alumnado con altas capacidades: sobre dotación intelectual. Para axustar a resposta educativa para este alumnado hai que considerar as seguintes necesidades educativas (Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, 2003, 20):

- Precisa dunha ensinanza adaptada, cunha abordaxe multidisciplinar nun contexto educativo enriquecido e dinámico, estimulante para o seu desenvolvemento.
 - Require do acceso a recursos e materiais adicionais, que deben ser planificados especificamente.
 - Cómprelle flexibilidade no seu horario e nas súas actividades, polo que é conveniente que, cando sexa posíbel, deixemos que continúe co traballo até que estea seguro e satisfeito coa tarefa realizada.
 - Precisa participar moi activamente no proceso de ensinanza e aprendizaxe e ter a oportunidade de poder pór en práctica as súas habilidades.
 - Élle imprescindible un contorno en que se valoricen as ideas creativas e orixinais, máis que a repetición dos contidos.
 - Cómprelle un clima social en que se sinta aceptado, e precisa de orientación no manexo das relacións interpersoais e sociais.
- No nivel educativo da formación profesional non é posíbel realizar adaptación curriculares significativas, mais poderían ser utilizadas algunha medida de enriquecemento horizontal ou vertical, como as propostas en Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2011a, 8-9).
- * Alumnado con TDAH. Canto ás tarefas e deberes é necesario (AA VV, 2014, 60-61):
- Reducir e fragmentar as actividades.
 - Supervisar os exercicios e asegurarse de que entendeu o que ten que facer.
 - Utilizar reforzos e apoios visuais na instrución oral.
 - Non sobrecargar de tarefas para a casa, e seleccionar ben aquelas que se consideren máis importantes.
- Canto ás estratexias expositivas, o profesorado debe ter en conta as seguintes estratexias (AA VV, 2014, 61):
- Antes de empezar, ha de asegurarse de que atende.
 - Utilizar frases curtas e claras.
 - Manter o contacto visual e permanecer cerca.
 - Focalizar a atención nos conceptos *¿clave¿*.
 - Utilizar estímulos visuais e modificar o ritmo da exposición, coas debidas pausas.
 - Presentar a idea principal explicitamente ao principio da explicación.
 - Utilizar estratexias de categorización e imaxes mentais de conceptos.
 - Implicala ou implícalo, promovendo a súa participación con preguntas sinxelas.
 - Fornecerlle un sistema de titoría dun compañeiro ou dunha compañeira que lle axude a revisar os puntos fundamentais da explicación, e promover que o alumnado con TDAH explique os conceptos a estudantes con máis dificultades ca el.
- Canto aos exames ou probas escritas será necesario (AA VV, 2014, 61-62):
- Utilizar diferentes formas e instrumentos de avaliación.
 - Que os exames escritos sexan curtos e con preguntas breves, fechadas, claras e con vocabulario sinxelo.
 - Complementar os exames escritos de forma oral, cando se observa que están incompletos.
 - Alternar a forma de presentación das cuestións que ten que responder o alumnado (de forma oral, escrita ou coas novas tecnoloxías).
 - Pactar a fórmula máis idónea para realizar os exames (oral ou utilizando o ordenador), debido ás dificultades de escritura dalgún alumnado con TDAH.
 - Deixar máis tempo para os exames ou probas escritas, incluso dividilas en dúas sesións, e ser flexíbeis na súa duración.

- Presentar escrito o texto dos exames, salientando as partes máis importantes de cada cuestión e, no caso de preguntas complexas, diferenciando ben cada tarefa.
 - Deixar suficiente espazo entre as preguntas, e supervisar a súa comprensión e execución.
 - Posibilitar que as e os estudantes que o desexen poidan recuperar, durante a avaliación, os exames suspensos.
 - Pedir que se revisen os traballos e os exames antes de entregalos.
- * Alumnado con dislexia. Deben ser establecidos os seguintes obxectivos a nivel individual (Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, 2008, 25):
- Elaborar os programas de corrección dos erros específicos de acordo coa operativización destes.
 - Executar os programas e deseñar un plano de seguimento e avaliación dos planos específicos iniciados.
- * Alumnado de incorporación tardía (alumnado estranxeiro de recente incorporación ou incorporación despois de iniciado o curso). No nivel educativo da formación profesional inicial debería centrarse a atención, sobre todo, no desenvolvemento das competencias clave. Outras medidas poden ser consultadas no portal Atención á diversidade (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2012a).
- * Alumnado con desvantaxe socio educativa procedente de ambientes desfavorecidos e/ou marxinais. No nivel educativo da formación profesional inicial debería centrarse a atención, sobre todo, no desenvolvemento das competencias clave. Outras medidas poden ser consultadas no portal Atención á diversidade (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2012a). Tamén pode ser útil tirar información sobre diferentes programas levados adiante polo Instituto Galego para a Xestión do Terceiro Sector.
- * Alumnado con desvantaxe socio educativa pertencente á etnia xitana. No nivel educativo da formación profesional inicial debería centrarse a atención, sobre todo, no programa Promociona, Secretariado Xitano (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2012b) e no desenvolvemento das competencias clave (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2012a).
- * Por último habería que ter en conta o alumnado que precisa atención educativa por doenza, tanto domiciliaria como hospitalaria. No portal Educonvives (Consellería de Cultura, Educación e Universidade, 2015a), así como en Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2015c) pode consultar información sobre as estratexias a seguir.

Bibliografía

AA VV (2014): Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:

http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/protected/content_type/advertisement/2014/07/02/li_bro_tdah_definitivo_16-06-14.pdf

AA VV (2019): Protocolo para a atención educativa ao alumnado con discapacidade auditiva, Santiago de Compostela: Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional. Accesíbel en:

<https://www.edu.xunta.gal/portal/node/27080>

Álvarez Mercado, A.L. (2018): ¿Atención a la diversidad en la Formación Profesional?, Revista Internacional de Apoyo a la Inclusión, Logopedia, Sociedad y Multiculturalidad, volume 4, número 4, outubro, ISSN: 2387-0907.

Consejo Escolar del Estado (2017): ¿Dictamen 21/2017, al Proyecto de real decreto por el que se establecen las condiciones de acceso y admisión a los Ciclos formativos de la formación profesional del sistema educativo?. Accesíbel en:

http://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:0a64a080-f27f-46f7-a42d6efdf7899e89/Dictamen_21_2017.pdf

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2003): Alumnado con sobredotación intelectual, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:

<http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3630>

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2005): Alumnado con discapacidade intelectual, <http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3644>

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2006): Alumnado con discapacidade motora, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/libros/motora.pdf>

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2007): Alumnado con trastornos xeneralizados do desenvolvemento, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3655>

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2008): Alumnado con trastornos de aprendizaxe, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:
<https://www.edu.xunta.gal/portal/node/3656>

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2011a): Sobredotación intelectual. Equipos orientación específicos, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3700>

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2011b): Trastornos xeneralizados. Equipos orientación específicos, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3703>

Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2012a): Atención á diversidade. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/141/145/146>

Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2012b): Programa Promociona. Polo éxito escolar da comunidade xitana (Fundación Secretariado Gitano). Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3791>

Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2015a): Estratexia galega de convivencia escolar 2015-2020. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/Educonvives.gal>

Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2015b): Convivencia. Accesíbel en:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/convivencia>

Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2015c): Protocolo de Atención educativa domiciliaria. Santiago de Compostela: Consellería de Cultura, Educación e Universidade. Accesíbel en:
http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/atencion_educativa_domiciliaria_v2.pdf

García Navarro, X.; Massani Enríquez, J.F. e Bermúdez López, I.L. (2016): ¿La educación inclusiva en la formación de profesionales de la educación?, Revista Universidad y Sociedad, volume 8, número1, xaneiro-abril, ISSN 2218-3620.

Instituto Galego para a Xestión do Terceiro Sector: Igaxes. Accesíbel en: <https://www.igaxes.org/gl>

Silva Salinas, S. (2007): Atención a la diversidad, Vigo: Ideas Propias Editorial.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A finalidade da educación é o desenvolvemento integral do alumnado. Isto supón atender non só ás capacidades cognitivas ou intelectuais do alumnado senón tamén ás súas capacidades afectivas, motrices, de

relación interpersonal e de inserción e actuación social.

A formación ético-moral xunto coa formación científica debe posibilitar esa formación integral.

A lexislación educativa establece os currículos das distintas etapas educativas e neles os ensinamentos ou temas transversais que deben estar presentes nas diferentes áreas.

O carácter transversal fai referencia a diferentes aspectos:

- ¿ Os temas transversais abranguen contidos de varias disciplinas e o seu tratamento debe ser abordado desde a complementariedade.
- ¿ Non poden suscitarse como un programa paralelo ao desenvolvemento do currículo senón inxerido na dinámica diaria do proceso de ensino-aprendizaxe.
- ¿ Son transversais porque deben impregnar a totalidade das actividades do centro.

Por outra parte, os temas transversais deben contribuír especialmente á educación en valores morais e cívicos do alumnado.

Son considerados temas transversais:

- ¿ Ecuación moral e cívica.
- ¿ Educación para a paz.
- ¿ Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos.
- ¿ Educación ambiental.
- ¿ Educación para a saúde.
- ¿ Educación viaria.
- ¿ Educación do consumidor.
- ¿ Educación para o desenvolvemento.
- ¿ Educación para o uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación.

Para tratar os temas transversais, tarefa complexa na Formación Profesional, o procedemento que se segue é o seguinte:

- ¿ Determinar os temas transversais que, dunha forma natural e non forzada, aparecen nos obxectivos do módulo.
- ¿ Definir os obxectivos específicos a atinxir para cada un deles.
- ¿ Indicar as unidades de traballo onde deben aplicarse.
- ¿ Sinalar a metodoloxía a utilizar.
- ¿ Indicar unha proposta de avaliación.

Os obxectivos do módulo Empresa e iniciativa emprendedora propician o tratamento dos seguintes temas transversais:

- ¿ Educación moral e cívica.
- ¿ Educación para a paz.
- ¿ Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos.
- ¿ Educación ambiental.

Educación moral e cívica

Obxectivos:

¿ Desenvolver de forma autónoma, racional e dialogante o sentido crítico.

¿ Conseguir comportamentos coherentes cos principios e normas que persoalmente constrúan, respectando aquelas que a sociedade de modo democrático e buscando a xustiza e o benestar colectivo deuse.

Unidades de traballo onde deben aplicarse:

¿ Unidade 1. A iniciativa emprendedora

¿ Unidade 2. A empresa e o seu ámbito

¿ Unidade 3. Mercado e plan de marketing

¿ Unidade 6. A creación dunha empresa

¿ Unidade 8. A tributación empresarial.

Metodoloxía:

Aplicación do método de comprensión crítica: A comprensión crítica pretende recadar información sobre realidades concretas, entender toda a súa complexidade, valorala e comprometerse na súa mellora. Téntase fuxir de visións parciais ou simplistas buscando, seleccionando e contrastando informacións diversas.

O que se pretende é que o alumnado fórmese un xuízo crítico sobre os conflitos de valores que se xeran, así como propostas de solución desde unha perspectiva realista e de solidariedade.

Proposta de avaliación:

Valorización da adopción por parte do alumnado de actitudes positivas ante a realidade social.

Educación para a paz

Obxectivos:

¿ Recoñecer e afrontar as situacións de conflito desde a reflexión serena sobre as súas causas, tomando decisións negociadas para solucionarlas dunha forma creativa, tolerante e non violenta.

¿ Actuar na diversidade social e cultural cun espírito aberto, respectuoso e tolerante, recoñecendo a riqueza do diverso como elemento positivo que nos suscita o reto permanente de superación persoal e social da nosa convivencia en harmonía.

Unidades de traballo onde debe aplicarse:

¿ Unidade 3. A análise do mercado e o plano de marketing.

¿ Unidade 6. O plano de operacións.

Metodoloxía:

Utilízanse os dilemas morais. A discusión de dilemas morais procura primeiro crear conflito, producir incerteza ou dúbida e logo axudar a restabelecer o equilibrio nun nivel superior de xuízo moral.

Os dilemas morais son narracións que presentan un conflito de valor e que a través de preguntas téntase chegar á mellor solución para o dilema.

Proposta de avaliación

Valorización da adopción por parte do alumnado de actitudes positivas ante a realidade social.

Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos

Obxectivos:

¿ Acrecentar a igualdade de oportunidades, superando a discriminación e fomentando a comunicación e a participación.

Unidades de traballo onde debe aplicarse:

Todas no desenvolvemento diario da actividade académica.

Metodoloxía:

¿ Diriximos co mesmo ton e léxico sen discriminar por ningún tipo de causa.

¿ Propiciar grupos de traballo mixtos.

Proposta de avaliación:

Valorización da adopción por parte do alumnado de actitudes positivas ante a realidade social.

Educación ambiental

Obxectivos:

¿ Tomar conciencia dos problemas medio ambientais e responsabilizarse coa toma de medidas respecto diso.

Unidades de traballo onde debe aplicarse:

¿ - Unidade 4. Tipos de empresas

¿ - Unidade 9. A xestión da empresa

Metodoloxía:

Utilízanse os dilemas morais. A discusión de dilemas morais procura primeiro crear conflito, producir incerteza ou dúbida e logo axudar a restabelecer o equilibrio nun nivel superior de xuízo moral.

Os dilemas morais son narracións que presentan un conflito de valor e que a través de preguntas inténtase chegar á mellor solución para o dilema.

Proposta de avaliación:

Valorización da adopción por parte do alumnado de actitudes positivas ante a realidade social.

Educación do consumidor

Obxectivos:

¿ Tomar conciencia dos problemas do consumismo e responsabilizarse con toma de medidas respecto diso.

Unidades de traballo onde debe aplicarse:

Unidades 3. Mercado e plan de marketing

Metodoloxía:

Utilízanse os dilemas morais. A discusión de dilemas morais procura primeiro crear conflito, producir incerteza ou dúbida e logo axudar a restabelecer o equilibrio nun nivel superior de xuízo moral.

Os dilemas morais son narracións que presentan un conflito de valor e que a través de preguntas inténtase chegar á mellor solución para o dilema.

Aplicación do método de comprensión crítica:

A comprensión crítica pretende recadar información sobre realidades concretas, entender toda a súa complexidade, valorala e comprometerse na súa mellora. Inténtase fuxir de visións parciais ou simplistas buscando, seleccionando e contrastando informacións diversas.

O que se pretende é que o alumnado fórmese un xuízo crítico sobre os conflitos de valores que se xeran, así como propostas de solución desde unha perspectiva realista e de solidariedade.

Proposta de avaliación:

Valorización da adopción por parte do alumnado de actitudes positivas ante a realidade social

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Non procede na modalidade de distancia do réxime de adultos o que non impedirá que se informe ao alumnado das actividades que organice o departamento ou a coordinación de emprendemento para o alumnado en réxime presencial por se algún ten interese en participar nelas.

10.Outros apartados

10.1) O PLAN DE EMPRESA

Dadas as características deste módulo e tendo en conta o momento de especial dificultade na situación económica o plan de empresa que ten que elaborar todo o alumnado realizarase en base a unha idea de negocio elixida por eles. Aínda que se fomentará que creen unha empresa adicada á actividade do seu sector, non será requisito imprescindible, a empresa proposta polo alumnado poderá ser doutros sectores productivos, sempre que sexa novidosa, rendible e viable.

Por outra banda, a empresa poderá ser individual (unha única persoa) pero tamén unha sociedade (unha persoa ou varios alumnos) ou cooperativa (varios alumnos). No caso de formar un grupo de promotores, o número máximo deles será de tres.

10.2) Cuestionario-Alumnado. AVALIACIÓN INICIAL (collido da web de calidade)

So en circunstancias concretas utilizaríamos unha avaliación distinta da do titor do curso. Nese caso, utilizaríamos o seguinte cuestionario do Sistema de Xestión de Calidade.

Cuestionario inicial do alumnado

Ciclo formativo / FP Básica /Ano académico Grupo

Esta información ten carácter reservado e será empregada polo profesorado titor coa finalidade de facilitar a axuda que precise o alumnado do grupo.

A formalización dos recadros é, en todo caso, de carácter voluntario. É moi importante contestar con sinceridade.

Datos do/da alumno/a

Apelidos Nome DNI / NIE Data de nacemento

Enderezo durante o curso

(rúa, número, andar e letra)
Código postal e localidade Provincia Teléfono fixo Teléfono móbil Correo electrónico
Datos académicos
Estudios previos realizados
Titulación máxima alcanzada
Data de finalización e centro
Cursos repetidos
Recibiches algunha vez apoio educativo (adaptación ou diversificación curricular...)
O ciclo formativo que estás a cursar foi a túa primeira opción?
Acceso mediante proba?
Por que elixiches este ciclo formativo?
Cales son as expectativas respecto aos estudos que vés de iniciar?
En que che gustaría traballarao rematares os teus estudos?
Que outra formación complementaria desexarías recibir?
Realizas outros estudos ou actividades fóra do CIFP? Si/Non
En caso afirmativo, cales?
Gustaríache participar nas actividades do CIFP? Si/Non
En caso afirmativo, en cales?
Experiencia profesional
Posto de traballo Duración da actividade Lugar (empresa e localidade)
Outras actividades desenvolvidas
Afeccións
Actividades de lecer
(lectura, deporte, cine, informática e novas tecnoloxías, etc.)
Participación en actividades colectivas
(asociacións culturais, agrupacións deportivas, etc.)
Outra información que consideres oportuno achegar que poida influír nos teus estudos

10.3) Cuestionario coñecementos previos específicos

Este cuestionario ten como único obxectivo coñecer a "cultura xeral" do alumno (coñecementos por medios de comunicación, lecturas propias,

derivados da súa experiencia laboral) no referente a coñecementos relacionados co módulo. Non se puntuará, pois, de cara a avaliación do módulo.

PREGUNTAS:

1. EN QUE CONSISTE O ESPÍRITU EMPRENDEDOR?
2. EN QUE SE DIFERENCIA UNHA S.A. DUNHA S.R.L.?
3. QUE ENTENDES POR MARKETING-MIX?
5. SABES CAL É O CICLO DE VIDA DUN PRODUCTO?
6. QUE É UN ORGANIGRAMA?
7. É O MESMO UN TRIBUTO QUE UN IMPOSTO? (INTENTA RAZOAR A RESPONSA)
8. QUE SIGNIFICAN AS SEGUÍNTES SIGLAS: I.R.P.F. - I.V.E. - IAE
9. QUE INDICA A EXPRESIÓN: NIF
10. QUE É UNHA AMORTIZACIÓN?
11. QUE SIGNIFICAN AS EXPRESIÓNS ¿ACTIVO¿ E ¿PASIVO¿ REFERENTES Á CONTABILIDADE DUNHA EMPRESA.
12. QUE É A ¿VENTANILLA ÚNICA EMPRESARIAL¿?
13. QUE TIPOS DE SOCIEDADES COÑECES?

10.4) LIBROS DE TEXTO e WEB para consulta de lexislación:

Non será utilizado, nin recomendado, un libro de texto concreto. De calquera maneira, facilítase ao alumnado unha bibliografía básica para a súa consulta:

Álvarez Martínez, J.C.; Herráez Vidal, P. e Prieto García, M.A. (2019): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Madrid: Editorial McMillan. ISBN: 9788415656401.

Caldas, M.E.; Carrión, R.; Heras, A.J. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Barcelona: Editorial EDEBÉ. ISBN: 9788491610151.

Caldas, M.E.; Carrión, R. e Hidalgo, M.L. (2022): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Pozuelo de Alarcón: Editorial Editex. ISBN: 9788413218632.

Caldas, M.E.; Carrión, R. e Hidalgo, M.L. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora 360º, Pozuelo de Alarcón: Editorial Editex. ISBN: 9788413215709.

García González, B.J.; Muñoz Gil, J. e Bernabeu García, E. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Alboraya: Editorial Tu Libro de FP. ISBN: 9788416812653.

Salinas, J.M.; Gándara, F.J. e Alonso, A. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Madrid: Editorial McGraw-Hill. ISBN: 9788448623159.

Vázquez Blómer, B. e Asensio del Arco, E. (2019): Empresa e iniciativa emprendedora, Madrid: Editorial Paraninfo. ISBN: 9788428341653.

WEB para consultar a lexislación vixente: https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C